

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อไทย ในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ทั้งในระดับมหภาคและระดับภาคการผลิต เมื่อจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO และได้ปรับลดอัตราภาษีนำเข้าตามข้อผูกพัน โดยประเมินผลกระทบเป็น 2 ช่วง คือช่วงแรกเป็นการศึกษาผลกระทบในระยะสั้น เมื่อจีนใช้อัตราภาษีอัตราแรกในวันที่เข้าเป็นสมาชิก WTO และช่วงที่สอง เป็นการศึกษาผลกระทบในระยะยาว เมื่อจีนใช้อัตราภาษีนำเข้าอัตราสุดท้าย

หัวใจสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้ คือการใช้อัตราภาษีตามข้อสรุปจากข้อตกลงสองฝ่ายที่จีนทำกับประเทศสมาชิกทั้ง 37 ประเทศ อันเป็นมติรับรองรายงานและตารางข้อผูกพันสินค้าและบริการของจีน เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2001 ซึ่งประกอบด้วยรายการสินค้าระดับ HS 8 หลัก กว่า 7,000 รายการ จึงต้องหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่านำเข้าของจีนจากทั่วโลก เพื่อทำให้อัตราภาษีรายสินค้า 50 ภาคการผลิตของแบบจำลอง GTAP โดยใช้ Microsoft Access และ Microsoft Excel ช่วยในการคำนวณตัวเลขจากฐานข้อมูลซึ่งมีจำนวนมหาศาล

จากการประมวลผลด้วยแบบจำลอง GTAP พบว่า ผลกระทบต่อไทยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ให้ผลที่คล้ายคลึงกันดังนี้

6.1.1 ผลกระทบระดับมหภาค

การลดอัตราภาษีนำเข้าของจีน จะทำให้เศรษฐกิจไทยหดตัวลงอย่างต่อเนื่อง โดยในระยะยาว GDP จะปรับตัวลดลงมากกว่าในระยะสั้น จากการที่มูลค่าการส่งออกลดลง เนื่องจากเมื่อจีนใช้อัตราภาษีนำเข้าอัตราสุดท้าย ราคาสินค้านำเข้าจะลดลงอย่างมาก ทำให้ต้นทุนการผลิตและราคาสินค้าลดลง ส่งผลให้การส่งออกของจีนเพิ่มขึ้นกว่าเดิมมาก ส่วนแบ่งตลาดของไทยจึงมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ข้อสมมติของแบบจำลองกำหนดให้เทคโนโลยีเป็นตัวแปรคงที่ จึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการผลิตได้

ในระยะยาว นอกจาก GDP จะลดลงแล้ว รายได้ครัวเรือนก็ปรับตัวลดลงเช่นกัน ทำให้การออมและการบริโภคลดลง สำหรับการลงทุนในไทยก็มีปริมาณลดลงมากกว่าในระยะสั้น ตามการลดลงของอัตราผลตอบแทน ส่งผลให้สวัสดิการของไทยมีมูลค่าลดลง

สินค้าที่มีการขยายการส่งออก ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าเกษตร เช่น ข้าวแปรรูป น้ำตาล และ ผลผลิตจากปาล์ม ทำให้อุปสงค์ต่อที่ดินเพิ่มขึ้น ค่าเช่าที่ดินจึงสูงขึ้น และด้วยเหตุที่ปริมาณสินค้าทุนไหลไปยังประเทศจีนมากขึ้น จากการที่จีนมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงขึ้น ทำให้ปริมาณสินค้าทุนของไทยลดลง ค่าเช่าสินค้าทุนจึงเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันอุปสงค์ต่อแรงงานจะมีจำนวนลดลง เนื่องจากการส่งออกสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้นมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ค่าจ้างลดลงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากการศึกษาพบว่า ราคาสินค้าภายในประเทศและราคาสินค้าส่งออกแพงขึ้น ตามการเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิต เนื่องจากเงื่อนไขของแบบจำลองที่กำหนดให้ผู้ผลิตตั้งราคาสินค้าตามต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนดัชนีราคานำเข้าจะปรับตัวลดลง เนื่องจากปริมาณการผลิตในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาสินค้าในตลาดโลกลดลง

สำหรับการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสวัสดิการสังคม พบว่าองค์ประกอบทางด้านอัตราการค่า ทำให้สวัสดิการของไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศไทยมีอัตราการค่าเพิ่มขึ้น ส่วนองค์ประกอบทางด้านอื่นๆ ทำให้สวัสดิการมีมูลค่าลดลงทั้งสิ้น

ในด้านการค้าระหว่างประเทศของไทย จะมีการขยายมูลค่าส่งออกกับจีนเพียงประเทศเดียว ส่วนการค้ากับประเทศอื่นๆ มีการปรับตัวลดลง เนื่องจากสินค้าราคาถูกของจีนมีมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นในตลาดโลก โดยที่สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ เป็นประเทศที่จีนสามารถขยายการส่งออกไปได้มากที่สุด

6.1.2 ผลกระทบระดับภาคการผลิต

ภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบในด้านบวกต่อปริมาณการผลิตมากที่สุด คือ ข้าวแปรรูป และน้ำตาล ซึ่งเป็นผลมาจากอัตราภาษีในโควตาของจีนลดลงอย่างมาก เมื่อเทียบกับระดับการกีดกันการนำเข้าก่อนที่จีนจะเข้าเป็นสมาชิก ทำให้จีนนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้น โดยคิดเป็นสัดส่วนการนำเข้าสูงสุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ส่งผลให้ไทยมีการขยายปริมาณการผลิตมากขึ้น เพื่อรองรับอุปสงค์ต่อการส่งออกที่เพิ่มขึ้น และนอกจากนี้ ข้าวเปลือกก็เป็นอีกภาคการผลิตหนึ่งที่มีการขยายปริมาณการผลิต เนื่องจากข้าวเปลือกเป็นวัตถุดิบสำคัญในกระบวนการผลิตข้าวแปรรูป จึงทำให้เกิดอุปสงค์ต่อเนื้อขึ้น

ส่วนภาคการผลิตอื่นๆมีปริมาณผลผลิตลดลงทั้งสิ้น โดยภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบมากในระยะยาว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากหนัง, ขนสัตว์และไหม, เครื่องแต่งกาย, น้ำตาลทรายและน้ำ

ตาลอ้อย, สิ่งทอ, น้ำมัน, พืชอื่นๆ, อุตสาหกรรมอื่นๆ, เมล็ดธัญพืชอื่นๆ, และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ

ภายหลังจากที่จีนลดภาษีนำเข้า สินค้าของไทยที่ส่งออกไปยังประเทศจีนเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวแปรรูป, พืชเส้นใย, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, เคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก, ผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์, ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ, ประมง, น้ำตาล และเครื่องดื่มและยาสูบ โดยที่ทุกภาคการผลิตมีการส่งออกไปจีนในระยะยาวได้มากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าประมง และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ ที่สามารถขยายการส่งออกไปจีนได้เพิ่มขึ้นมากเมื่อเทียบกับในระยะสั้น ส่วนภาคการผลิตที่มีการส่งออกไปจีนลดลงในระยะสั้น แต่สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้นในระยะยาว ได้แก่ พืชอื่นๆ, เครื่องดื่มและยาสูบ, สิ่งทอ และผลิตภัณฑ์โลหะ

อย่างไรก็ตาม แม้การส่งออกไปจีนจะเพิ่มขึ้นในหลายภาคการผลิต แต่การส่งออกในตลาดโลกกลับลดลง โดยภาคการผลิตที่มีปริมาณการส่งออกลดลงมาก ได้แก่ ข้าวเปลือก, น้ำมัน และไขมันจากพืช, น้ำตาลทรายและน้ำตาลอ้อย, ฟาร์มปศุสัตว์, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, เมล็ดพืชน้ำมัน, ผลิตภัณฑ์สัตว์อื่นๆ และผัก ผลไม้ และเมล็ดถั่ว สำหรับสินค้าที่มีการส่งออกโดยรวมเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวแปรรูป, น้ำตาล ผลผลิตจากป่า, กระดาษและสิ่งพิมพ์, เคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก, ผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุอื่นๆ และเหล็กกล้า

เมื่อจีนลดภาษีนำเข้า จะส่งผลดีต่อจีนจากการที่ต้นทุนการผลิตลดลง จึงทำให้ราคาสินค้าทั้งในประเทศและราคาส่งออกลดต่ำลง ซึ่งจะทำให้ฐานะการแข่งขันของจีนดีขึ้น การส่งออกไปยังตลาดใหญ่ๆ เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น จะมีปริมาณมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยก็จะเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับประเทศจีนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในประเด็นนี้จึงทำให้เห็นว่า นอกจากจีนจะเป็นคู่ค้าของไทยแล้ว ยังเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยอีกด้วย

ในระยะยาว สินค้าของไทยที่ส่งออกไปยังตลาดหลักมีมูลค่าลดลงค่อนข้างมาก ในขณะที่จีนส่งออกได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง และสิ่งทอ ส่วนสินค้าอื่นๆของไทย มีแนวโน้มที่จะเสียส่วนแบ่งตลาดให้จีนและประเทศอื่นๆ

สำหรับสัดส่วนการส่งออกของไทยไปยังประเทศต่างๆ ทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ตลาดส่งออกสินค้าเกษตรของไทยส่วนใหญ่จะเป็นสหภาพยุโรป, จีน, ญี่ปุ่น และมาเลเซีย ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมจะส่งออกไปที่สหรัฐอเมริกา, ญี่ปุ่น, สหภาพยุโรป และสิงคโปร์ ในสัดส่วนที่มากกว่าประเทศอื่นๆ โดยรวมแล้วตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ สหภาพยุโรป ในด้านการนำเข้า ไทยนำเข้าสินค้าเกษตรจากสหรัฐ

อเมริกา มาเลเซีย และสหภาพยุโรป เป็นสัดส่วนที่มากกว่าประเทศอื่นๆ ในขณะที่สินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น จะนำเข้าจากจีนเป็นหลัก และสินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆจะนำเข้าจากญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และสิงคโปร์ มากกว่าประเทศอื่นๆ โดยรวมแล้วแหล่งนำเข้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงมูลค่าการนำเข้าจะพบว่า ไทยมีการนำเข้าสินค้าราคาถูกจากจีนมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าเกษตร สินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น รวมทั้งสินค้าอุตสาหกรรม โดยที่ยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้นมากที่สุด ส่วนสินค้าอื่นๆที่มีการนำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้น ได้แก่ ยานยนต์และชิ้นส่วน, อุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ, เครื่องแต่งกาย, อุปกรณ์ไฟฟ้า, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ, เมล็ดธัญพืชอื่นๆ, น้ำมันและไขมันจากพืช, อุตสาหกรรมอื่นๆ และผลิตภัณฑ์จากไม้

การที่อุปสงค์ต่อข้าวแปรรูปและน้ำตาลเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้ความต้องการใช้ที่ดินเพื่อเป็นปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย แต่เนื่องจากที่ดินมีจำนวนจำกัดตามข้อสมมติของแบบจำลอง ทำให้ค่าเช่าที่ดินสูงขึ้น และสินค้าใดที่ใช้ที่ดินเป็นปัจจัยหลัก ก็จะมีราคาแพงขึ้นด้วย ซึ่งจะส่งผลให้การส่งออกลดลง และเกิดการหดตัวของภาคการผลิต ตัวอย่างเช่น ผัก ผลไม้ และเมล็ดถั่ว, น้ำตาลทรายและน้ำตาลอ้อย, พืชอื่นๆ และเมล็ดธัญพืชอื่นๆ เป็นต้น

นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่า สินค้าบางรายการมีความต้องการบริโภคในตลาดโลกเพิ่มขึ้นมาก ทำให้อุปสงค์ต่อการส่งออกสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันอุปสงค์ในประเทศกลับลดลง พร้อมกับต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้ปริมาณการผลิต ไม่เพิ่มขึ้นตามปริมาณการส่งออก สำหรับภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบในด้านนี้ ได้แก่ กระดาษและสิ่งพิมพ์, เคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก และผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุอื่นๆ

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจจากการวิเคราะห์ผลในระยะยาว นั่นคือมีสินค้าบางชนิดที่ราคาลดลง ซึ่งต่างจากการวิเคราะห์ในระยะสั้น ที่ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นในทุกภาคการผลิต ทั้งนี้เกิดจากการแข่งขันในตลาดโลกที่รุนแรงขึ้น จึงทำให้แต่ละประเทศแข่งกันลดราคา ภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบในด้านนี้อย่างชัดเจนคือ เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์โลหะ

กล่าวโดยสรุป สินค้าเกษตรของไทยจะถูกกระทบมากในระยะสั้น แต่ขนาดของผลกระทบจะลดลงในระยะยาว ส่วนสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้นและสินค้าอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีแนวโน้มที่จะต้องลดปริมาณการผลิตมากกว่าสินค้าเกษตรในระยะยาว

ผลการศึกษาที่ได้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเตรียมพร้อมของไทย ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อวางนโยบายในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในแต่ละภาคการผลิต โดยนโยบายเชิงรับที่ต้องเร่งดำเนินการในขณะนี้ คือการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนต่อหน่วย ในสินค้าส่งออกที่ไทยเสียเปรียบด้านราคา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น ซึ่งจีนมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า อาทิ สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์จากหนัง ผลิตภัณฑ์จากไม้ ฯลฯ ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันกับจีนในตลาดระดับล่าง ผู้ส่งออกของไทยควรใช้เทคโนโลยีการผลิต เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และมุ่งเจาะตลาดในระดับกลางหรือระดับบน ซึ่งมาตรการนี้จำเป็นต้องอาศัยรัฐบาลให้การสนับสนุนทางด้านวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยเฉพาะการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ สำหรับสินค้าบางชนิดของไทยที่ได้เปรียบทางด้านประสิทธิภาพการผลิต เช่น ข้าว โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ก็ควรได้รับการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าอยู่เสมอ เพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดของไทยในต่างประเทศ ในขณะเดียวกัน การบุกเบิกตลาดส่งออกใหม่ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ก็เป็นแนวทางที่น่าสนใจมากกว่าการพึ่งพาส่งออกเดิมเพียงไม่กี่แห่ง

ส่วนนโยบายเชิงรุกที่สำคัญ คือการย้ายฐานการผลิตไปจีน เพื่อตัดวงจรผลประโยชน์จากรางงานราคาถูก และทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ของประเทศจีน ซึ่งรัฐต้องให้ความสำคัญกับการชี้แนะแนวทาง แก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กของไทย ในเรื่องการตลาดและโอกาสการลงทุนในจีน เพื่อให้อุตสาหกรรมเหล่านี้มีความกระตือรือร้นที่จะขยายฐานการผลิตมากขึ้น

6.1.3 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

การค้าเสรีภายใต้กรอบข้อตกลงขององค์การการค้าโลก เป็นการค้าเสรีระดับพหุภาคีที่เปิดโอกาสให้ประเทศเกือบทั่วโลกเข้าสู่ข้อตกลงเดียวกัน ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ ไม่มีการเลือกปฏิบัติทางการค้า และเปิดกว้างสำหรับประเทศที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมระบบการค้าเสรี และถือได้ว่าการเปิดเสรีบนเวทีพหุภาคี เป็นการแสดงถึงความร่วมมือกัน ในการให้ต่างตอบแทนทางการค้า ซึ่งดีกว่าการที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะดำเนินการลดภาษีศุลกากรของตนแต่เพียงฝ่ายเดียว

ในแง่ผลประโยชน์สุทธิโดยรวม การเปิดเสรีจะนำไปสู่ผลดีมากกว่าผลเสียหรือไม่ ขึ้นอยู่กับระดับของการเปิดกว้างของข้อตกลง โครงสร้างตลาด และการแลกเปลี่ยนอัตราภาษีศุลกากรระหว่างกัน แต่โดยทั่วไปแล้วการเปิดการค้าเสรี จะทำให้เกิดการขยายตัวทางการค้า มีตลาดสินค้าใหญ่ขึ้น มีการกระจายสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น การลงทุนข้ามชาติ และการถ่ายโอนเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ การขยาย

ตัวของตลาดสินค้าทั้งเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ตลาดส่วนต่างๆ เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออกของแต่ละประเทศ

แต่ในทางปฏิบัติ การเปิดการค้าเสรีมักมีเงื่อนไขต่างๆ ทางสังคมการเมืองและเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากผลกระทบที่มีต่อภาคการผลิต และประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ ดังเราจะเห็นได้ว่า หลายประเทศมักอาศัยเหตุผลทางการเมืองและวัฒนธรรมที่ไม่สามารถเปิดเสรีทางการค้าได้ และเมื่อมีการแข่งขันอย่างเสรี จะเป็นการเปิดโอกาสให้ทรัพยากรเคลื่อนย้ายจากสาขาการผลิตที่มีประสิทธิภาพต่ำ ไปสู่สาขาการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูง กิจกรรมใดที่ไม่สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ ก็จะต้องล้มเลิกไป ทำให้ผู้ผลิตในแต่ละประเทศหวั่นวิตกกับประเด็นนี้ค่อนข้างมาก

นอกจากนี้ จะพบว่า ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และแคนาดา ได้ใช้มาตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มาเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้ามากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น สิ่งทอ, เครื่องนุ่งห่ม, ผลิตภัณฑ์ไม้, กระดาษ และผลิตภัณฑ์กระดาษ รวมถึงสินค้าเกษตรหลายประเภท

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อจีนเข้าร่วมเวทีการค้าโลกแล้ว จะได้ประโยชน์จากการเปิดตลาดของแต่ละประเทศ ทั้งการลดภาษีนำเข้า และการยกเลิกข้อกีดกันทางการค้า ทำให้มีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมากขึ้น ประชาชนจึงมีทางเลือกในการบริโภคมากขึ้น ขณะเดียวกัน เมื่อจีนลดภาษีนำเข้า จะทำให้สินค้านำเข้ามีราคาถูกลง ภาคการผลิตที่ใช้สินค้านำเข้าเป็นวัตถุดิบในการผลิต ก็จะได้รับประโยชน์จากการมีต้นทุนที่ต่ำลง จึงสามารถตั้งราคาสินค้าให้ถูกลงได้ ทั้งราคาสินค้าในประเทศและราคาส่งออก ส่งผลให้จีนสามารถส่งสินค้าออกได้มากขึ้น ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่จะช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตได้โดยเร็ว นอกจากนี้การลงทุนและการผลิตของจีนก็จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวไปพร้อมๆ กับการเพิ่มขึ้นของสวัสดิการสังคม จึงแสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมประชาชนจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ปัญหาที่จะตามมาภายหลังจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO ก็คือ การว่างงานของแรงงานไร้ฝีมือ เนื่องจากการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น และการล้มเลิกกิจการของภาคการผลิตที่ไม่สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ รวมทั้งปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการปรับตัวพอสมควร

ดังนั้น การเปิดเสรีทางการค้าจึงก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบแก่ประเทศจีน โดยที่ผลกระทบในด้านบวกจะเห็นได้ชัดเจนกว่า จึงเป็นเหตุผลสนับสนุนให้จีนพยายามเข้ามาเป็น

สมาชิก WTO เพื่อเพิ่มบทบาทของตัวเองในเวทีการค้าโลก และเพื่อจำกัดมาตรการกีดกันต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ

6.2 ข้อจำกัดของการวิจัย

6.2.1 การศึกษาในครั้งนี้ มีตัวแปรหลายอย่างที่มีได้นำมาพิจารณาในแบบจำลอง อาทิ มาตรการกีดกันที่มีใช้ภาษี การเปิดเสรีในภาคบริการ การเจริญเติบโตของประชากร การเปลี่ยนแปลงของค่าเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เนื่องจากความไม่เอื้ออำนวยของแบบจำลอง และข้อจำกัดด้านระยะเวลาในการศึกษา แต่ทั้งนี้วัตถุประสงค์หลักของการวิจัย คือการวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดอัตราภาษีนำเข้าของจีน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแยกผลกระทบจากการลดภาษี (กำหนดให้เป็นตัวแปรภายนอก) ออกมาให้เห็นเพื่อความชัดเจนในการวิเคราะห์ และด้วยสาเหตุที่การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันภายนอกเพียงตัวเดียว สามารถส่งผลกระทบต่อตัวแปรอื่นๆ มากมายหลายด้าน ผ่านกลไกการทำงานของแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป ที่มีความเชื่อมโยงกันอยู่อย่างซับซ้อน จนบางครั้งก็ยากต่อการสืบหาสาเหตุ จึงไม่เหมาะสมที่จะใส่เหตุการณ์ภายนอกเข้าไปหลายๆตัวพร้อมกัน

6.2.3 เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ แบ่งช่วงระยะเวลาในการวิเคราะห์ผลกระทบเป็น 2 ช่วง คือระยะสั้น ในปีที่จีนเข้าเป็นสมาชิก WTO และระยะยาว ในปีสิ้นสุดของการลดภาษี ผลการศึกษาที่ได้จึงเป็นทิศทางการเปลี่ยนแปลง จากจุดเริ่มต้นกับปีที่ใช้นโยบาย โดยไม่สามารถพยากรณ์ผลที่เกิดขึ้นเป็นรายปี หรือในช่วงเวลาต่างๆได้

6.3 ข้อเสนอแนะ

ผลกระทบจากการเข้าเป็นสมาชิก WTO ของจีน นับเป็นหัวข้อที่หลายฝ่ายกำลังให้ความสนใจอยู่ในขณะนี้ ไม่ใช่เพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น เพราะภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ การเปิดตลาดสินค้าและบริการของประเทศยักษ์ใหญ่แห่งเอเชีย ซึ่งครั้งหนึ่งเคยมีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงมีประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาต่อไปว่า เมื่อจีนก้าวเข้าสู่เวทีการค้าโลก ประเทศอื่นๆจะได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง โดยวิเคราะห์ผลกระทบจากมาตรการกีดกันที่มีใช้ภาษีด้วย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการศึกษาที่ได้เพียรพยายามทำมาตั้งแต่ต้นจนจบนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน